

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

ÜNSAL ÖZTÜRK - TÜRKİYE

(Başvuru no. 29365/95)

KARAR

STRAZBURG

4 Ekim 2005

Bu karar AİHS'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen şartlarda kesinlik kazanacaktır. Ancak, şekle ilişkin değişiklik yapılabilir.

Ünsal Öztürk – Türkiye davasında,
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Daire),
Başkan J.-P. COSTA,
Yargıçlar A.B. BAKA,
K. JUNGWIERT,
V. BUTKEVYCH
M. UGREKHELIDZE,
A. MULARONI,

Geçici yargıç F. GÖLCÜKLÜ ve Bölüm Sekreteri S. DOLLÉ'nin katılımı ile kapalı oturumda 13 Eylül 2005 tarihinde toplanmış ve bu tarihte alınan izleyen kararı vermiştir:

USUL

1. Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") eski 25. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, bir Türk vatandaşı olan Ünsal Öztürk ("başvuran") tarafından, 21 Aralık 1994 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na ("Komisyon") yapılan başvurudan (no. 29365/95) kaynaklanmaktadır.

2. Başvuran, Londra'da görev yapan avukatlar M. Muller, T. Otty ve F. McKay, Londra Kürt İnsan Hakları Projesi'nden K. Yıldız ve Ankara Barosu'na bağlı avukatlar H. Öndül ve L. Kanat tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ("Hükümet") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi huzurundaki işlemler için bir Ajan tayin etmemiştir.

3. Başvuran, özellikle, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 7 ve 10. maddeleri ve 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca, bazı kitapları yayınlamakla bölücü propaganda yaymaktan kaynaklanan birbirini izleyen mahkumiyetlerinin ve cezalarının, iç hukuk uyarınca öngörülemez olduğunu ve ifade özgürlüğü hakkı ve mülkiyet hakkının ihlaline vardığını iddia etmiştir.

4. Başvuru, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11 No.'lu Protokol'ünün yürürlüğe girdiği tarih olan, 1 Kasım 1998'de iletilmiştir (11 No.'lu Protokol'ün 5 § 2. maddesi).

5. Başvuru, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin İkinci Daire'sine tevzi edilmiştir (Mahkeme İç Tüzüğü'nün 52 § 1. maddesi). Bu Daire içinde davaya bakacak olan Bölüm (AİHS'nin 27 § 1. maddesi), İç Tüzük'ün 26 § 1. maddesinin gerektirdiği gibi oluşturulmuştur.

6. Türkiye adına seçilen hakim Rıza Türmen, dava heyetinden çekilmiştir (İç Tüzük 28. madde). Hükümet, dolayısıyla, heyette *ad hoc* hakim olarak yer almak üzere, Profesör Feyyaz Gölcüklü'yü tayin etmiştir (AİHS'nin 27 § 2. maddesi ve İç Tüzük 29 § 2. madde).

7. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 27 Mayıs 2003 tarihli bir karar ile başvurunun kısmen kabuledilebilir olduğunu açıklamıştır. Başvuranın şikayetlerini, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 7 ve 10. maddeleri ve 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca dikkate almıştır.

8. 1 Kasım 2004 tarihinde, AİHM Daire'lerinin yapısını değiştirmiştir (İç Tüzük 25 § 1. madde). Bu dava, yeni oluşturulmuş İkinci Daire'ye verilmiştir (İç Tüzük 52 § 1. madde).

9. Başvuran ve Hükümet, esaslara ilişkin görüş bildirmişlerdir (İç Tüzük 59 § 1. madde).

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

10. Başvuran 1957 doğumludur ve Ankara'da ikamet etmektedir.

11. Başvuran, Türkiye'de çok sayıda kitap yayınlamış küçük bağımsız bir kuruluş olan Yurt Kitap-Yayın yayınevinin sahibidir. Başvuran, 1991 ve 1994 yılları arasında, çeşitli Devlet Güvenlik Mahkemeleri tarafından Devlet'in bölünmez birliği aleyhine propaganda oluşturduğuna karar verilen bazı kitaplar yayınlamış olmaktan muhtelif cezai takibatlara maruz kalmıştır.

12. Sonuç olarak, başvuran, çoğunluk davada, Terörle Mücadele Yasası (3712 No.'lu Kanun) uyarınca mahkum edilmiş ve para cezasıyla birlikte altı aydan iki yıla kadar değişen sürelerle hapis cezasına çarptırılmıştır. 27 Ekim 1995 tarihindeki Terörle Mücadele Yasası değişikliklerinden sonra, başvuran aleyhindeki işlemler yeniden açılmış ve başvuranın, aksi halde tamamlanmamış olan, cezaları para cezalarına dönüştürülmüştür. 12 Temmuz 1997 tarihinden önce editörler tarafından işlenen suçlara ilişkin hükümlerin ve mahkeme kararlarının ifasının ertelenmesi üzerine olan 4304 No.'lu Kanun'un 4 Ağustos 1997 tarihinde yürürlüğe girmesine müteakiben, başvuran aleyhindeki devam eden cezai işlemler askıya alınmıştır. Kitapların çoğunluğu toplatılmıştır.

13. Bütün olarak, başvuran, toplam yirmi gün, beş ay, bir yıllık hapis cezası çekmiş ve 5.121 Euro karşılığı para cezası ödemiştir.

14. Çeşitli işlemlerin kronolojisi mevcut karara eklenmiştir.

A. Takibatlara yol açan kitaplar

1. "*Kendini keşfeden Ulus: Kürtler*"

15. Bu kitap, yazar İsmail Beşikçi tarafından çeşitli yabancı ve yerli gazetelere verilen, bunların bazıları hiçbir zaman yayınlanmamış olan, röportajların derlemesidir. İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranın mahkumiyetini desteklemek için bazı alıntılara dikkat çekmiştir:

"Kürt sorununun odak noktasının Kürdistan'ın bölünmesi ve paylaşılması olduğunu düşünüyorum, bugün İran'ın bir Kürdistanı var, Irak'ın bir Kürdistanı var, Türkiye'nin bir Kürdistanı var... Kürt ulusuna karşı böl yönet politikası uygulanmıştır...

...Türkiye'de Kürtlere karşı yoğun bir devlet terörü var, Yani terörü devlet yapıyor. Örneğin devlet şöyle işler yapıyor Kürdistan'da: Çocukları bir duvarın dibine diziyor. Duvarın karşı tarafta da çocukların babalarını veya dedelerini diziyor. Karşılıklı iki ev. Bir tarafta babalar, dedeler işkence görüyorlar, diğer tarafta da onların çocukları ...

...Kürdistan ulusal mücadelesinin çok onurlu, sonsuz derecede meşru bir mücadele olduğu kuşkusuzdur. Kürdistan'da kapsamlı, yoğun ve onurlu bir gerilla mücadelesi sürerken, yurt dışında olmanın bu mücadeleye aktif olarak katılmamanın yurt dışındaki kürtler için çok büyük bir güçlük oluşturduğunu düşünmekteyim ... Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine katılmanın, bu onurlu mücadeleyi desteklemenin binbir türlü yolu vardır... Kürdistan ulusal mücadelesi içinde yer alan bütün işçilere, bütün köylülere, aydınlara, gerilaya katılan genç erkeklere ve kadınlara, gerilayı destekleyen herkese, gerilla mücadelesinin önderliğini yürüten bütün kadrolara, başkan Apo'ya binlerce selam olsun ...”

2. “Bilimsel yöntem, Üniversite özzerkliği ve demokratik toplum ilkeleri açısından İsmail Beşikçi davası II-Savunma”

16. Bu kitap, yazarın yorumlarıyla birlikte 1980 tarihinde Sıkıyönetim Mahkemesi’nde yazar aleyhindeki yasal işlemler hakkındadır. Kovuşturmada şu ifadelere dikkat çekilmiştir:

“...Kürt toplumunda ekonomik, toplumsal ve siyasal bakımlardan bazı değişmeler olmaktadır. Bu değişmeler sürecinden aşiret yapıları çözülmektedir, ulusal bilinç gelişmektedir. Önümüzdeki dönemde, Kürt toplumunda, ulusal bilinç hızlı bir şekilde gelişecektir. Bu süreci, devrimci ve demokratik bir bilinçle donanmış küçük burjuva Kürtlerde, Kürt aydınlarında görmek mümkün olacaktır. ...”

3. “Bir Aydın, bir örgüt ve Kürt sorunu”

17. Bu kitap, ilk başta 1990 tarihinde başka bir yayıncı tarafından yayınlanmıştır. O dönemde, Türk Ceza Kanunu’nun 142. maddesi uyarınca, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi’nde İsmail Beşikçi ve yayıncı aleyhine dava açılmıştır.

18. Ekim 1993’de, başvuran kitabı yeniden yayınlamıştır. Kovuşturmada şu ifadelere dikkat çekilmiştir:

“...Lozan. Türkler için yeni bir devletin kuruluşudur, bir kurtuluştur, Kürtler için ise bir esarettir, Kürdistan’ın bölünmesinin, parçalanmasının ve paylaşılmasının, Kürt Ulusuna böl-yönet politikası uygulamasının garantiye alındığı, uluslararası bir antlaşmadır. ...İngiliz emperyalizmi kemalistlerle, Arap emperyalizmi ile, İran Şahı ile işbirliği yaparak Kürdistan’ı bölmüş, parçalamış ve paylaşmıştır. ...

...Atatürk her şeyden önce bir Kürt cellatıdır. ...”

4. “Kürt toplumu üzerine”

19. Bu kitap, İsmail Beşikçi tarafından 1971 yılından önce yazılan yazılardan oluşmaktadır. Kovuşturmada şu ifadelere dikkat çekilmiştir:

“...Kürdistan, bilinçli bir devlet politikası ile geri bırakılmıştır, bu politika ile Kürdistan'da sanayileşme gerçekleştirilmemiş, olanakları yaratılmamıştır, böylece nüfusun batı illerine göçü sağlanmıştır. Göç süreci asimilasyon doğrultusunda kullanılmıştır. ...

...Bugün Kürt ulusal varlığını, Kürt dilini, Kürdistan’ı inkar eden hiçbir hukuksal düzenlemenin meşru olmadığını vurgulamaya çalışıyorum. ...

...O halde bugün Türkiye halkları emperyalizm ve onun işbirlikçisi olan işbirlikçi burjuvazi ve feodal ağalardan meydana gelen bir üçlü tarafından baskı altında tutulmakta ve sömürülmektedir. ...”

5. *“Bilincin yükselişi”*

20. Bu kitap, özellikle Devlet Güvenlik Mahkemeleri huzurunda olmak üzere çeşitli mahkemelerin huzurunda İsmail Beşikçi ve başvuran aleyhindeki cezai işlemlere ilişkin resmi belgelerden oluşmaktadır.

6. *“Bilimsel yöntem, Üniversite özerkliği ve demokratik toplum ilkeleri açısından İsmail Beşikçi davası V-Yargıtay'ın onama kararı ve Tashihi karar”*

21. Bu kitap, 1980 yılında, Sıkıyönetim Mahkemesi'nde İsmail Beşikçi aleyhindeki işlemlere ilişkin olan kitapların sonuncusudur. Kovuşturmada şu ifadelere dikkat çekilmiştir:

“Askeri Yargıtay bu iddiaların varit olmadığını söylerken yalan söylemek zorunda kalmıştır. ...3. Daire beyanı yalandır. Askeri Yargıtay hüküm mahkemesinin uzlaşmaz çelişmelerini hasıraltı etme ve gizleme gayreti içindedir. ...Askeri Yargıtay hüküm mahkemesinin bu çok çirkin ve ayıp olan kurnazlıklarını tarafımdan deşifre edilmemiş olsaydı bu kurnazlığı sürdürmekte başarılı kalabilirdi. ... Askeri Mahkemelerin, sağcı güçlerin ne kadar yanında ve kontrolünde olduğunu açıkça göstermektedir. ...”

7. *“Bilimsel yöntem, Üniversite özerkliği ve demokratik toplum ilkeleri açısından İsmail Beşikçi davası I-Danıştay davaları, iddianame, esas hakkındaki müatalaa”*

22. Bu kitap, İsmail Beşikçi'yle ilgili idari işlemlere ilişkin belge ve yorumlardan oluşmaktadır. Kitabın, başvuranın daha önce hakkında mahkum edilmiş olduğu başka bir kitabın devamı olduğu gerekçesiyle, cezai işlemler Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından bozulmuştur.

8. *“Orgeneral muğlalı olayı, otuzüç kurşun”*

23. Başka bir yayımcılık şirketi bu kitabı ilk olarak Mart 1991'de yayınlamıştır. Yayıncı aleyhindeki dava, Türk Ceza Kanunu'nun 142. maddesinin kaldırılması üzerine, 5 Haziran 1991 tarihindeki beraat kararıyla sonuçlanmıştır.

24. Mart 1992'de, başvuran kitabı yeniden yayınlamıştır. 1994 yılında, zaman engeli nedeniyle, hakkındaki cezai takibat başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

9. *“Bilimsel yöntem, Üniversite özerkliği ve demokratik toplum ilkeleri açısından İsmail Beşikçi davası IV-Yargıtay'a başvuru”*

25. Bu kitap, 1980 tarihinde Sıkıyönetim Mahkemesi'nde İsmail Beşikçi aleyhindeki yasal işlemlerle ilgili Yargıtay huzurundaki temyiz başvurusuna ilişkin belgeler ve yorumlardan oluşmaktadır. Kovuşturmada şu ifadelere dikkat çekilmiştir:

“... Kürt gerçeğini ve Kürdistan gerçeğini inkar eden hiç bir yargılama süreci geçerli değildir. 1971 duruşmalarında mahkemelere devletin yasaları hatırlatıyor, yasalara uyulması gerektiğini vurguluyorduk.

Devletin kendi yasalarına neden uymadığının çözümlemesi yapıldı. Bu çözümleme sonucunda artık devletin yasalarının meşru olmadığını vurgulamaya çalışıyoruz. Kürtlerin ulusal varlığını, Kürtçenin varlığını inkar eden hiç bir düşünce ve tavır, davranış meşru değildir. ...”

10. “Mahkemelerin açtığı yol”

26. Kitap, Terörle Mücadele Yasası'nın yürürlüğe girmesinin öncesinde gerçekleşen duruşmalar sırasında doğan belgelerden oluşmaktadır. Söz konusu duruşmalar beraat kararlarıyla sonuçlanmıştır. Bu belgeler çeşitli iddianameler, dilekçeler ve mahkeme kararlarından oluşmaktadır. Yazarın mahkum edilmiş ve kitabın toplatılmış olmasına rağmen, başvuran aleyhindeki kovuşturma zaman engeline uğramıştır.

11. “Kırletilen kavramlar: Bilim, eşitlik, adalet”

27. Bu kitap, İsmail Beşikçi'nin daha önce bazı gazetelerde yayınlanmış olan yazılarının derlemesidir. Kovuşturmada şu ifadelere dikkat çekilmiştir:

“... Gerilla mücadelesi gerek Kürdistan'da gerek Türkiye'de toplumsal ve ekonomik yapıları, siyasal kurumların değer sistemlerini yoğun bir şekilde etkilemektedir. Özgürlük hareketinin bilime ihtiyacı büyüktür. Özgürlük hareketi bunun bilincindedir. Özgürlük hareketi demokrasi, özgürlük, eşitlik, hukuk, hukukun evrensel ilkeleri, bağımsızlık, ulusların eşitliği, ulusların kendi geleceklerini tayin, insan hakları gibi kategorilerinde bilincindedir. ... Son yıllarda Kürt toplumunda çok büyük siyasal ve toplumsal değişimler oluyor. ... Kürt insanı artık toplumsal ve kültürel değerlerinin sömürgeci güçler tarafından tamamen gasp edilmiş olduğunun farkına ve bilincine varıyor. Bunlara yeniden sahip çıkmanın çabası içinde. ...

...PKK geniş Kürt halk yığınlarının gönlündedir, yüreklerindedir. PKK geniş Kürt halk kitlelerinin beyinlerine girmiştir. Kürt halkı PKK olmuştur. Zira özgürlük sadece Kıbrıs Türkleri'nin, Bosna Hersek'teki müslümanların, Karabağ'daki Azeriler'in özlemi değildir. Özgürlük Kürtlerin de hakkıdır.”

12. “Hukuksuz adalet”

28. Bu kitap, İsmail Beşikçi'nin yorumlarıyla birlikte, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı tarafından hem başvuran hem de yazar İsmail Beşikçi aleyhinde düzenlenen iddianameden, aleyhlerinde verilen karardan ve İsmail Beşikçi tarafından “Bilincin Yükselişi” isimindeki kitaba ilişkin işlemlerde Yargıtay'a sunulan savunma ifadelerinden oluşmaktadır. Kovuşturmada şu ifadelere dikkat çekilmiştir:

“... Türkiye'de Kürtlere karşı son derece yoğun ve yaygın ve sürekli bir devlet terörü uygulanmaktadır. Kürdistan'ın Kürt köyleri yakılmakta ve yıkılmaktadır. PKK'nın son yıllarda özellikle son bir yıl içinde çok derin ve yaygın bir gelişme süreci içine girmiştir. ...Kürt sorunu ulusal bir sorundur. Kürt sorununun temelinde Kürdistan'ın ve ulusunun emperyalistlerce ve onların orta değerindeki işbirlikçi hükümetleri tarafından işbirlikçi ve güç birliği yaparak bölünmesi, parçalanması ve paylaşılması ve Kürtlerin bağımsız devlet kurma haklarının gasp edilmesi yatar. Kürtler kendilerine uygulanan böl-yönet politikalarına 70 yılı aşkın bir zamandır karşı koyuyorlar. Silahlı mücadele ediyorlar. ...Gerilla hareketlerini sömürgeciliği yok etmenin bir yolu olarak değerlendirilenin daha doğru olacağı kanısındayım. ... Kürtler henüz yirmi yaşına bile ulaşmamış genc insanlar, Kürdistan için ölüme gidiyorlar. Bu inanç, bu direnç ancak ulusa ve ulusun kimliğine duyulan güvenden ileri gelebilir. ...”

13. “Kirlenilen değerler: Demokrasi, barış, kardeşlik”

29. Kitap, İsmail Beşikçi'nin yazılarının derlemesidir. İddia makamı, şu paragraflara dikkat çekmiştir:

“... Bu kitapta iki inceleme yer almaktadır. Birincisi bireysel başvurunun sömürge'deki değeri başlığını taşımaktadır. Alt sömürge Kürdistan'da gelişen gerilla mücadelesi, toplumsal ve siyasal gelişmeler karşısında bireysel başvurunun ne anlama geldiği konusu tartışılmaktadır. ... Türkiye'nin Kürdistan'da gerçekleştirdiği operasyonları ise değil suçluya karşı muamele, düşmana karşı muamele kavramı içinde açıklamak mümkün değildir. Türkiye alt sömürge Kürdistan'da zamana yayılmış bir soykırım gerçekleştirmektedir. ...

...Kürtler Türkiye'de son birkaç yıla kadar inkar ediliyorlardı. Kürtlerin ulusal ve toplumsal varlığı ısrarla inkar ediliyordu. Kürtlerin aslının Türk olduğu vurgulanıyordu ... ve bu görüş, bu anlayış resmi ideolojinin en önemli boyutunu meydana getiriyordu. ... 10 yılı aşkın bir zamandır süren gerilla mücadelesinin fiili kazanımlarından dolayı Türk devleti artık Kürtlerin varlığını, Kürtçe'nin varlığını inkar edemiyor, Kürt diye bilinen bir millet yoktur, Kürtçe diye bilinen bir dil yoktur diyemiyor. ... Bugün devletin Kürtlere söylediği şey şudur: İlkel dilinizi köyünüzde, evinizde, tarlanızda vs konuşabilirsiniz. Kürt kökenli olduğunuzu söyleyebilirsiniz. Fakat Türkiye'de yaşamak için Türk olmak, Türkleşmek zorundasınız. Türk gibi yaşamak zorundasınız. ...

Türkiye'nin, Kürdistan'da uyguladığı politikanın yoğun bir devlet terörünün içerdiği acıdır. Devlet terörünün oluşması ve tırmanması Kürt kimliğinin ve Kürdistan kimliğinin inkarı ile yakından ilgilidir. ... Kürtler belirli bir düşünce etrafında örgütlenmeye başlasa o örgüt hemen yasaklanmakta, kapatılmakta, etkinliği yok edilmeye çalışılmaktadır. ... PKK'nın 1970'li yılların sonlarında kuruluşunu ve 1980'li yılların başında silahlı mücadeleye başlamasını bu çerçevede değerlendirmek gerekir. Devlet Kürtlere kendilerini ifade edebilmek için silaha başvurmaktan başka hiçbir yol bırakmamıştır. ... Bunlara rağmen Avrupa Devletleri çağdaş değerleri değil ırkçılığı ve sömürgeciliği savunuyorlar. Devlet terörünü görmezden geliyorlar. Böylece Devlet terörünü teşvik ediyorlar. Devlet terörüne karşı mücadele eden özgürlük hareketini PKK'nın uyguladığı şiddeti ise büyütüyorlar. ...”

14. “İşlevsizleşen yasaklar: düşünce yasakları, dolandırıcılık yasakları”

30. Kitap, İsmail Beşikçi'nin yorumlarıyla birlikte, İsmail Beşikçi aleyhine düzenlenen iddianamelerden, mahkemelerin kararlarından ve İsmail Beşikçi tarafından verilen savunma ifadelerinden oluşmaktadır. İlk derece mahkemesi tarafından şu paragraflara dikkat çekilmiştir:

“PKK önderliğinde Kürdistan'da cereyan eden mücadele ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesidir. Hiç bir ulusal kurtuluş mücadelesin de şiddet kullanmadan başarıya ulaşamaz. ...Bu devlet terörü karşısında alt sömürge ulusal demokratik güçlerinin de belirli bir şiddet uygulamaları kaçınılmaz olmaktadır. ...Devlet kürtlere karşı sistematik bir katliam yapmaktadır, soykırım uygulaması içermektedir. ...”

31. Mahkeme, ayrıca, kitabın, sırasıyla 1 Şubat ve 13 Şubat 1994 tarihlerinde Özgür Gündem gazetesinde yayınlanan bazı yazılara atıfta bulunarak, 23 ve 38. sayfalarında güvenlik gücü yetkililerinin kimliklerini açıkça ortaya koyduğunu belirtmiştir.

15. İsmail Beşikçi tarafından yazılan on dört kitaba ilişkin müşterek kovuşturma

32. 1991 ve 1992 tarihlerinde yayınlanan sözkonusu kitaplar şunlardır:

- “Ortadoğu'da devlet terörü”;
- “Kürtlerin mecburi iskanı”;
- “Devletlerarası sömürge: Kürdistan”;
- “Türk tarihi tezi, Güneş-dil teorisi ve kürt sorunu”;
- “UNESCO'ya mektup”;
- “Zihinlerimizdeki karakolların yıkılması, yargılama süreçleri ve özgürleşme”;
- “Bilimsel Metod”;
- “Doğu Anadolu'nun düzeni, sosyo-ekonomik ve etnik temeli- I”;
- “Doğu Anadolu'nun düzeni, sosyo-ekonomik ve etnik temeli - II”;
- “Bilim-resmi ideoloji, devlet, demokrasi ve kürt sorunu”;
- “Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Tüzüğü (1927) ve Kürt sorunu,
Başkaldırının koşulları,
Tunceli Kanunu 1935 ve Dersim Jenosidi,
Kürdistan üzerinde emperyalist bölüşüm mücadelesi.

33. 22 Mayıs 1997 tarihli kararında başvurunu mahkum eden Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, kitaplardaki bir grup pasaja değinmiş ve ayrımcılık propagandası yaptıkları ve terörist örgütleri övdükleri sonucuna varmıştır. Mahkeme, özellikle, PKK'nın silahlı bir örgüt olduğunu ve Kürtleri temsil etmediğini belirtmiştir. Bu bağlamda Mahkeme, yazarın belli vatandaşların hakları ve özgürlüklerinin savunucuları olarak PKK'yı sürekli olarak övmesinin, 3713 No.lu Kanun hükmünce mahkumiyeti gerektirdiği kanısındadır. Ayrıca, sözkonusu kitapların ana fikrinin, Türk ve Kürtleri karşı karşıya getirmek olduğu sonucuna varmıştır. AİHM yazarın, Devlet'in demokratik hakları yok etmeye çalışan silahlı bir çeteye karşı gerçekleştirdiği yasal faaliyetlerini terörizm olarak değerlendirdiğini belirtmiştir.

16. Cop Cumhuriyeti

34. Günay Aslan tarafından yazılan bu kitap, güney-doğu hakkındaki duvar yazıları ve karikatürlerin toplamıdır. Kullanılan duvar yazıları, Türkiye'deki ünlü sözler, şarkılar ve reklamların çarpıtılmış halleridir. İddia makamı, aşağıda kaydedilen paragraflara dikkat çekmiştir:

“Ve Tanrı PKK'yı yarattı. ...

Sana bir tokat atana sen de bir roket at!

Faili meçhul ölmemiz ırsidir, isyanlarımızdan bize geçmiştir. İmza: Kürt Halkı. ...

Konuşan Türkiye, susan Kurdistan demektir. ...

Tuvalet duvarına ‘Yaşasın PKK’ diye yazsak, Türkiye Cumhuriyeti devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne yönelik bölücü mahiyette propaganda yapmak suçuna girer mi?

PKK girse de yaşar, girmese de yaşar. ...

Bir gün gelecek bütün Kürtleri imha edeceğiz. İmza: Özel Tim ...

O bir gün hiç gelmeyecek! İmza: PKK ...”

17. “12 Eylül Faşizmi ve PKK direnişi”

35. Kitap, PKK lideri Abdullah Öcalan tarafından yazılmıştır. Öncelikle, 1991 senesi Mayıs ayında Almanya’da yayınlanmıştır. Türkiye’de 1992 senesi Kasım ayında yayınlanmıştır. Kitabın önsözü, Abdullah Öcalan’ın fikir ve görüşlerinin, Devlet tarafından çarpıtıldığı ve bu durumun, Abdullah Öcalan’ın bağımsız düşüncesini oluşturmaya ihtiyaç duyan halk için adil olmadığı söylemlerini içermektedir. Bu nedenle, Öcalan’ın fikirlerini içeren kitap ve makaleler, yayınlanmalıdır. Başvuran ayrıca, Devlet’i, farklı fikirleri paylaşanları terörist olarak kabul etmekle suçlamıştır. Son olarak, kamu yararına olduğu için, ulusal Kürt hareketinin otoritesi olan Abdullah Öcalan’ın görüşlerini takdim ettiğini yazmıştır.

18. *“Boğaziçi İşgali – Katledilen madencinin haykıran soluğu”*

36. 1992 senesi Mart ayında bir kömür ocağında gerçekleşen patlamayı protesto etmek için Boğaziçi Üniversitesi’ni birkaç günlüğüne işgal eden TIKB¹ militanlarınca tutulan bir günden oluşan kitap, Naile Tuncer tarafından düzenlenmiş ve 1992 senesi Ekim ayında yayınlanmıştır. Örgütün basın bildirimlerini ve olay ve fotoğraflarla ilgili resmi dokümanları kapsamaktadır. Kitabın kapağında, TIKB adı altında kısmen gizlenmiş bir bayrak görünmektedir.

37. 20 Aralık 1994 tarihinde 3713 No.lu Kanun’un 7 § 5. maddesi uyarınca başvuramı mahkum eden Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, yasadışı silahlı eylemlerine devam ettiği için TIKB’nin yasadışı bir örgüt olduğuna karar vermiştir. Kömür ocağı kazası, örgüt adına propaganda yapmak için yalnızca bir mazerettir. Başvuran, çarpıtıldığı altı aylık hapis cezasını tamamlamış ve para cezasını ödemiştir. Görüşlerini sunmak için belirtilen son tarihi kaçırdığı için itiraz edememiştir.

19. *“Koca Çınar – Kürt Bilgesi Musa Anter”*

38. Bu kitap, Diyarbakır’da öldürülen Musa Anter’e adanmıştır. Derleme, taziyeye mesajları ve Yaşar Kaya tarafından seçilen bazı gazetelerde daha önce yayınlanmış makalelerden oluşmaktadır. İddia makamı, aşağıda kaydedilen paragrafları vurgulamıştır:

“O gelişen Kürt ulusal özgürlük mücadelesine inandı. Özgürlük mücadelesinin gerçekleri düşmana inat dobra dobra ‘Genç olsaydım dağa çıkar gerillaya katılırdım’ diyebilen bir yiğitti. ... Ölümünden sonra özgür Gündem’e yüzlerce mesaj geldi. Kimisi ona Kürt bilgesi diyordu. Kimisi Apo Musa diyordu. Kimisi 70 yıllık çınar ağacımız kimisi 70 yıllık canlı tarihimiz, kimisi ulusumuzun yiğit evladı diyordu. Kurtolog ve Kürt aydını, Kürt bilgesi olmanın yanında bütün bu sıfatları hak etmiş ve gönüllere taht kurmuş bir insandı. ...

Musa Anter’in katili tek kelimeyle T.C.’dir. ...

Musa Anter’in deyimi ile Bizans’ın, Kürtler’in ve arabın kültürü üzerine konan bu karanlık Türkçülük kimin Türkçülüğüdür? Türkler’den %10, Araplar’dan %50, Kürt ve Farslar’dan %35 oluşan bu dil hangi Türk’ün dilidir? ... Korkusundan kendisine Türküm diyen ama gerçekte Türk olmayan Anadolu’nun azınlıklarını uyandıran herkesten korkuyorlar. ... ve yalan ülkenin sahtekar sahipleri, yalan üzerine kurulu sistemleri ile yerle bir olacaklardır. ...

Devlet bu politikaları ile Kürt halkını teslim almaya ... tek tek insanları öldürmekten, şekillerin imhasına kadar her türlü katliamı deniyor ... işlediği cinayetlere Türk halkını da ortak ediyor.”

¹ Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği

B. Müteakip gelişmeler

39. Hükümet, 3 Ekim 2003 tarihli ek görüşlerinde, AİHM'ye 10 Eylül 1996 tarihinde Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin sekiz davada² verilen ve 432,200,000 Türk Lirası'na tekabül eden para cezalarını birleştirdiğini bildirmiştir. Ancak, başvuran sözkonusu meblağı zamanında ödememiş ve para cezası, hapis cezasına dönüşmüştür. Buna ilaveten, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 9 Nisan 2003 tarihli bir kararı ile başvuranın suç kayıtlarının silinmiş olduğunu belirtmişlerdir.

40. 8 Haziran 2004 tarihli bir mektup ile başvuran, AİHM'ye ilk olarak 22 Kasım 1994 ve 27 Kasım 1995 tarihleri arasında ve ikinci olarak 26 Eylül 1996 ve 11 Mart 1997 tarihleri arasında hapsedildiğini bildirmiştir. Cezaevinde toplam bir yıl, beş ay ve yirmi gün kalmış olduğunu belirtmiştir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMASI

41. Sözkonusu tarihte yürürlükte olan ilgili iç hukuk ve uygulaması, aşağıda kaydedilen kararlarda belirtilmiştir: *E.K./Türkiye* (no. 28496/95, řř 34-40, 7 şubat 2002), *Erdğdu/Türkiye* (no. 25723/94, řř 21-26, ECHR 2000-VI) ve *Başkaya ve Okçuoğlu/Türkiye* ([BD], no. 23536/94 ve 24408/94, řř 25-27, ECHR 1999-IV).

42. 3713 No.lu Kanun'un 8. maddesi, herhangi türde bir ayrımcı propagandayı yasaklamaktadır. Para cezası seviyelerini azaltırken 3713 No.lu Kanun'un 8. maddesi uyarınca verilen hapis cezalarının süresini azaltan 4126 No.lu Kanun tarafından 27 Ekim 1995 tarihinde düzeltilmiştir.

43. 4126 No.lu Kanun ayrıca, 2. maddeyle ilgili geçici bir hükümde, 3713 No.lu Kanun'un 8. maddesi uyarınca verilen cezaların, otomatik olarak yeniden gözden geçirilmesini sağlamıştır.

HUKUK

I. AİHS'NİN 7. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

44. Başvuran, Terörle Mücadele Kanunu'nun 8 ř 2. maddesi (Kanun No. 3713), dergi yoluyla ayrımcı propaganda yapma suçuna karşılık hapis cezasının, yayınevi sahipleri veya yöneticilerine verilmesini öngördüğü halde, kendisinin kitaplar yoluyla ayrımcı propaganda yapmaktan suçlu bulunduğu ve hapis cezasına çarpıtıldığı hususunda şikayette bulunmuştur. Kendi faaliyetleri nedeniyle hapis cezasının verilmesinin tahmin edilemez olduğunu ileri srmştir. İddiasını AİHS'nin 7 ř 1. maddesine dayandırmıştır:

45. Hükümet, görüşlerinde bu meseleye değinmemiştir.

46. AİHM, sözkonusu davada görülenlere benzer sorunların ortaya çıktığı birçok dava incelemiş ve bir yayıncı, 3713 No.lu Kanun'un 8 ř 2. maddesi uyarınca bir kitap hususunda suçlu bulunup hapis cezasına çarpıtıldığı zaman AİHS'nin 7. maddesinin ihlal edilmiş olduğu

² Hükümet, şu kitaplara değinmiştir: Bir Aydın, Bir rgt ve Kürt Sorunu; Kürt Toplumunu zerine; Bilimsel Yöntem IV ve I açısından İsmail Beşikçi Davası; Koca ınar – Kürt Bilgesi Musa Anter; 12 Eylül Faşizmi ve PKK Direnişi; İşlevsizleşen Yasaklar: düşünce yasakları, dolandırıcılık yasakları.

kararını vermiştir (bkz. *Başkaya ve Okçuoğlu*, §§ 42-43, ve *E.K.*, §§ 55-56). Söz konusu davada Hükümet, farklı bir karar verilmesine neden olacak deliller ya da görüşler sunmamıştır. Yukarıda kaydedilenler ışığında AİHM, 3713 No.lu Kanun'un 8 § 2. maddesi uyarınca söz konusu tarihte ve cezai takibatlarda başvuranın hapis cezasına çarptırılmasının, 7. maddede ortaya konan “*nulla poena sine lege*” ilkesine uymadığı kanısındadır.

47. Dolayısıyla AİHM, söz konusu maddenin ihlal edilmiş olduğu sonucuna varmıştır.

II. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

48. Başvuran, AİHS tarafından güvence altına alınan bilgi verme ve fikir belirtme haklarının, yukarıda kaydedilen kitapların yayınlanmasındaki rolü nedeniyle mahkum edilmesi neticesinde ihlal edilmesi hususunda ifade özgürlüğü hakkına adil olmayan şekilde müdahale edildiğine ilişkin şikayette bulunmuştur. İddiasını, AİHS'nin ilgili kısımları aşağıda kaydedilen 10. maddesine dayandırmıştır:

“1. Herkes görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, kanaat özgürlüğü ile kamu otoritelerinin müdahalesi ve ülke sınırları söz konusu olmaksızın haber veya fikir almak ve vermek özgürlüğüne de içerir. Bu madde, devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine bağlı tutmalarına engel değildir.

2. Kullanılması görev ve sorumluluk yükleyen bu özgürlükler, demokratik bir toplumda, zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması için yasayla öngörülen bazı biçim koşullarına, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabilir.”

A. Tarafların görüşleri

1. Başvuran

49. Başvuran, ifade özgürlüğü hakkına adil olmayan şekilde müdahale edildiğini belirtmiştir. Bu hususta bir grup cezai takibattan mağdur olduğunu ve Terörle Mücadele Kanunu'nda belirtilen yasaklanmış eylemlerin, “kanunda öngörülmemiş” olarak tanımlanabilmesi için fazla belirsiz olduğunu ileri sürmüştür. Bu bağlamda, kısıtlamaların amacının gerçekte demokrasiyi ve halkın Kürt sorununu tartışmasını baskı altına almak olduğunu iddia etmiştir. 3713 No.lu Kanun'un 8. maddesinin, erişilebilirlik ve tahmin edilebilirlik gereklerini yerine getiremediğini ileri sürmüştür. 3713 No.lu Kanun'un 7. maddesi uyarınca yasaklı örgüt mensuplarına yardımcı olma eylemine getirilen yorumun, cezai takibat beklemek ya da davranışlarını düzene sokmasını sağlamak için fazla geniş olduğunu iddia etmiştir.

50. Başvuran, mahkumiyetinin 10 § 2. maddede belirtilen yasal amaçlara uymadığını ve “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığını belirtmiştir. Bu bağlamda, Kürt halkına değinmenin ve Devlet tarafından gördükleri muameleyi tartışmanın, şiddete teşvik olarak görülmesinin gözönüne alınmasından başka Hükümet'in, yayınların herhangi birinde şiddet için açık bir çağrı örneği gösteremediğini iddia etmiştir. Sonuç olarak, söz konusu materyalin ve fikirlerin suç olarak görülmesi, AİHS ve Avrupa Konseyi tarafından onaylanan demokratik değerlerin merkezinde yer alan açık fikirlilik, çoğulculuk ve hoşgörü ruhuna aykırıdır.

51. Başvuran, 3713 No.lu Kanun'un 8. maddesinin ifade özgürlüğüne getirdiği kısıtlamaların, büyük çoğunluğu, başvuranın gibi, şiddeti teşvik etme veya terörü savunma

ile ilgisi olmayan geniş sahada konuya ve esasa uygulandıkları için orantılı olduklarının kabul edilemeyeceğini belirtmiştir. Yayınlarının, çoğu halk sahasında bulunan dokümanlardan oluşan akademik ve ciddi nitelikli materyaller içerdiğini ileri sürmüştür. Ayrıca, Hükümet tarafından alınan önlemlerin, önemli hapis ve para cezaları içeren cezai müeyyidelerden oluşma hususunda aşırıya kaçtığını belirtmiştir.

52. Başvuran ayrıca, 21 Ağustos 2003 tarihli kabuledilebilirlik sonrası görüşlerinde, sözkonusu meselelere müdahale etmenin adil olmadığını iddia ederek kitaplarının her biri hususunda ek yorumlarda bulunmuştur.

2. Hükümet

53. Hükümet, başvuranın ifade özgürlüğüne müdahalenin, AİHS'nin 10. maddesinin ikinci paragrafının hükümleri ile uyumlu olduğunu belirtmiştir. Hükümet, sözkonusu müdahalenin Terörle Mücadele Kanunu'nun 8 § 2. maddesine dayanmakta olduğunu ve yasal bir amaca sahip olduğunu belirtmiştir. İnsanları suç işlemeye teşvik eden bu türde bir fikir ifadesinin, AİHS'nin 10. maddesi uyarınca koruma altına alınamayacağını ileri sürmüştür. Bu bağlamda, AİHS'nin 17. maddesine değinmişlerdir.

54. Hükümet, sözkonusu kitapların her birinin yasadışı bir terör örgütü olan PKK'nın eylemlerine, Kürt ulusal mücadelesi olarak değindiği ve kitaplarda, Türkiye'nin bir bölümünden Kürdistan olarak bahsedildiği için ayrımcı propaganda içerdikleri kanısındadır. Hükümet, kitapların içeriklerinin kabuledilebilir eleştiri sınırının ötesine geçtiğini ileri sürmüştür. Aksine, insanları terörist bir örgütü desteklemeye ve ayaklanmaya teşvik etmektedirler. Sözkonusu kitapların, şiddete davetiye ve Devlet aleyhine eylemler içerdiğini ileri sürmüştür.

55. Hükümet, başvurana getirilen yasakların “sosyal bir ihtiyacı yayınlama”ya cevap olarak ele alınabileceğini ve yetkili makamların, başvuranın mahkumiyeti için sunduğu sebeplerin “ilgili ve yeterli” olduğunu ileri sürmüştür.

56. Hükümet ayrıca PKK'nın Avrupa Birliği tarafından terörist bir örgüt olarak tanımlandığını ve bu nedenle, sözkonusu örgütün propagandasının düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamına girdiğinin kabul edilemeyeceğini belirtmiştir.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

57. AİHM öncelikle, 32 kitap hususunda başlatılan 19 ayrı cezai takibatın 12sinin İsmail Beşikçi tarafından yazılan kitaplara ilişkin olduğunu gözlemlemiştir. Başvuran, cezai takibatların 11inde mahkum edilmiş ve üç davada, aleyhinde başlatılan cezai takibatlar, Devlet Güvenlik Mahkemeleri³ tarafından askıya alınmıştır. AİHM, “Bozulmuş Kavramlar: Bilim, Eşitlik, Adalet” ve Bilimsel Yöntem, Akademik Özerklik ve Demokratik Toplum

³ Cezai takibatlar, aşağıda kaydedilen kitaplara ilişkin olarak askıya alınmıştır: Hukuksuz Adalet, Kirlenilen Değerler: Demokrasi, barış, kardeşlik, ve İsmail Beşikçi tarafından yazılmış 14 kitap. Daha sonraki davada, cezai takibatların askıya alınması, mahkumiyeti müteakiben uygulanmıştır.

İlkeleri Açısından İsmail Beşikçi'ye İlişkin Dava V- Yargıtay'ın Onay Kararı ve Kararın Düzeltilmesi” kitapları hususundaki cezai takibatların sonucundan haberdar edilmemiştir.

58. AİHM, bu bağlamda, “Bilimsel Yöntem, Akademik Özerklik ve Demokratik Toplum İlkeleri Açısından İsmail Beşikçi'ye İlişkin Dava V- Yargıtay'ın Onay Kararı ve Kararın Düzeltilmesi” adlı kitaptan başka, tüm cezai takibatlarda, başvuran aleyhine 3713 No.lu Kanun hükümleri uyarınca suçlamalar yöneltildiğini belirtir. Aynı yazar tarafından yazılan üç kitap hususunda, başvuran aleyhinde cezai takibat başlatılmamasının nedeni, kanuni zaman sınırı dolması⁴ veya yerel mahkemelerin, sözkonusu kitabın bir diğer kitabın devamı olduğunu tespit etmesi ve ayrıca incelemeye gerek görmemesi⁵ değildir.

59. Yukarıda kaydedilenler ışığında AİHM, cezai takibatların ve kararların sayısı göz önüne alındığında tüm davaların detaylı olarak incelenmesi uygulanamaz olduğu için taraflarca sunulan materyali ve bilgiyi hassas temellere dayandırarak yeniden inceleyecektir. AİHM, yalnızca 3713 No.lu Kanun'un 8 § 2. maddesi uyarınca başvuran aleyhine başlatılan cezai takibatları ve tarafların ilgili görüşlerini gözönünde bulunduracaktır.

60. Başvuran aleyhinde başlatılan ve müteakip ithamlara ve Terörle Mücadele Kanunu uyarınca mahkumiyetlere yol açan çok sayıda cezai takibat nedeniyle başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale edildiği taraflar arasında açık ve ihtilafsızdır.

61. Sözkonusu müdahale, “kanunda öngörülmemiş” olmadığı müddetçe AİHS'nin 10. maddesini ihlal etmiştir, 10. maddenin 2. paragrafında değinilen kanuni amaçların bir ya da ikisini izlemiştir ve bu tür bir amacı ya da amaçları gerçekleştirdiği için “demokratik bir toplumda gerekli”dir. AİHM, sırasıyla bu kriterlerin her birini inceleyecektir.

62. AİHM daha önceki davalarda 3713 No.lu Kanun'un 8 § 2. maddesi uyarınca kitapların yayınlanmasında rolü olan kişilerin ilgili tarihte itham ve mahkum edilmesinin, kanunda öngörülmemiş olmadığı kararını vermiştir (bkz, örneğin, *Başkaya ve Okçuoğlu*, §§ 48-51, ve *E.K.*, §§ 61-64). AİHM, sözkonusu davada, daha önceki davalarda vardığı kararlardan farklı bir karara varmasını gerektiren özel bir durum görmemektedir. Dolayısıyla, “Kürtler: Kendini keşfeden bir ulus”, “Bilimsel Yöntem, Üniversite Özerkliği ve Demokratik Toplum İlkeleri Açısından İsmail Beşikçi Davası II ve IV”, “Bir aydın, bir örgüt ve Kürt Sorunu”, “Kürt Toplumunu Üzerine”, *Bilinç Yükselirken*”, “Cop Cumhuriyeti”, *Koca Çınar – Kürt Bilgesi Musa Anter*” hususunda başvuranın suçlu bulunması ve mahkum edilmesinin ve İsmail Beşikçi tarafından yazılan 14 kitapla ilgili ek duruşmanın, AİHS'nin 10. maddesinin gerektirdiği gibi kanunca öngörülmemiş olmadığı kanısındadır.

63. Sözkonusu kitaplara ilişkin müdahalenin kanunca öngörülmemiş olmadığı sonucuna varan AİHM, AİHS'nin 10. maddesinin 2. paragrafının diğer gereklerine uyulup uyulmadığını tespit etmeyi gerekli görmemiştir.

64. Yukarıda kaydedilenleri gözönüne alan AİHM, kitapların yayınlanmasındaki rolüne ilişkin 3713 No.lu Kanun'un 8 § 2. maddesi uyarınca başvuran aleyhinde başlatılan ve para ve hapis cezası da dahil olmak üzere suçlu

⁴ Başvuran aleyhinde, aşağıda kaydedilen kitaplar hususunda cezai takibat başlatılmamıştır: Orgeneral Muğlalı Olayı; Otuz Üç Kurşun ve Mahkemelerin Açtığı Yol.

⁵ Sözkonusu kitap, Bilimsel Yöntem, Üniversite Özerkliği ve Demokratik Toplum İlkeleri Açısından İsmail Beşikçi Davası I- Danıştay Davaları, İddianame ve Esaslar Hakkında Mütalaa'dır.

bulunmasına ve mahkum edilmesine yol açan cezai takibat hususunda AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edilmiş olduğu sonucuna varmıştır.

65. Ayrıca, yukarıda varılan sonucu gözönüne bulunduran AİHM, başvuran tarafından yayınlanan diğer kitaplara müdahalenin, farklı yasal hükümler uyarınca, adil olup olmadığı hususunda ayrıca bir incelemede bulunmayı gerekli görmemiştir.

III. 1 NO.LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

66. Başvuran, yukarıda kaydedilen kitaplara el konulmasının, 1 No.lu Protokol'ün ilgili kısmı aşağıda kaydedilen 1. maddesi uyarınca mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkına müdahale teşkil ettiğini ileri sürmüştür:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek ... konusunda sahip oldukları hakka hanel getirmez.”

67. Başvuran, kitaplarına el konulduğu için, nüshaları pazarlayamadığı veya satamadığı ve bu nedenle, gelir elde etmekten mahrum kaldığı hususunda şikayette bulunmuştur. Cezai takibat, mahkumiyet ve el koymanın, sahip olduğu ünü olumsuz yönde etkilediğini ve sözkonusu müdahalenin, kamu yararı ve kişinin temel haklarının korunmasının gerekleri arasında korunması gereken adil dengeye zarar verdiğini ileri sürmüştür. Sözkonusu kitaplar hususundaki mahkumiyetinin, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinde ortaya konan yasal amaçlara hizmet etmediğini ve yegane amacın, Türkiye'deki Kürt sorununa ilişkin bilgileri örtbas etmek ve siyasi tartışmaların önünü kesmek olduğunu iddia etmiştir.

68. Ayrıca, “Bilimsel Yöntem, Üniversite Özerkliği ve Demokratik Toplum İlkeleri Açısından İsmail Beşikçi Davası I- Danıştay Davaları, İddianame ve Esaslar Hakkında Mütalaa” (paragraf 22) ve “Orgeneral Muğlalı Olayı; Otuz Üç Kurşun” (paragraf 23) adlı kitaplara ilişkin iki davada beraat etmiş olsa da sözkonusu kitaplara el konulduğu ve kendisine iade edilmediği hususunda şikayette bulunmuştur.

69. Hükümet, 22 Temmuz 1996 tarihli görüşlerinde, Anayasa'nın 28. maddesinin, yerel Mahkemelerin örneğin, kitapların toplatılması hususunda karar verebileceği durumları açıkça tanımladığını belirtmiştir. Basının özgürlüğü ve sınırlarının yasama organınca tanımlandığı Basın Kanunu ve Ceza Kanunu'nun ilgili maddelerine değinmiştir. Töhmety altına alınan kitaplara el konulmasının, kanuna uygun olduğunu ve AİHS'nin 1 Nolu Protokol'ünün 1. maddesinin ihlal edilmemiş olduğunu ileri sürmüştür.

70. AİHM, kitaplara el konulmasının, başvuran aleyhinde cezai takibat açılmasının ve mahkum edilmesinin, tesadüfi bir sonucu olduğunu gözlemlemiştir. Başvuranın mahkumiyetlerinin belli bir kısmının, AİHS'nin 10. maddesini ihlal ettiği sonucuna varan AİHM (paragraf 64), sözkonusu şikayeti ayrıca incelemeyi gerekli görmemektedir. AİHM ayrıca başvuranın, “Bilimsel Yöntem, Üniversite Özerkliği ve Demokratik Toplum İlkeleri Açısından İsmail Beşikçi Davası I- Danıştay Davaları, İddianame ve Esaslar Hakkında Mütalaa” (paragraf 22) ve “Orgeneral Muğlalı Olayı; Otuz Üç Kurşun” (paragraf 23) adlı kitaplara ilişkin başvuranın kitaplara el konulduğu hususundaki iddiasının, mahkumiyet

olmaması durumunda, kanıtlanmamış olduğu sonucuna varmıştır. Sonuç olarak, ayrıca incelenmesi gereken bir konu açığa çıkmamıştır.

IV. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

71. AİHS'nin 41. maddesi aşağıda kaydedilmiştir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Maddi Zarar

72. Başvuran, maddi zarar için toplam 2,532,339 Amerikan Doları, (yaklaşık 2,278,308 Euro) tazminat istemiştir. Başvuranın talebi, aşağıda kaydedilen miktarları içermektedir:

(a) maddi zarar ve kitaplarına el konulması, toplatılması ve yasaklatılması için 2,348,135 Dolar (yaklaşık 2,112,582 Euro),

(b) çeşitli yazarlara borçlu olunan telif ücretleri için 72,924 Dolar (yaklaşık 65,608 Euro),

(c) ödemiş olduğu para cezalarının tazmini için 5,693 Dolar (yaklaşık 5,121 Euro),

(d) yerel Mahkeme işlemleri sırasında Levent Kanat'a borçlu olunan yasal ücretler için 102,232 Dolar (91,976 Euro),

(e) kapak ve sayfa düzenlemeleri için Ali İmren'e borçlu olunan ücretler için 6,355 Dolar (yaklaşık 5,717 Euro).

73. Hükümet, başvuranın taleplerine itiraz etmiştir. Bu bağlamda, AİHM'nin nadir davalarda maddi zarar için başvuranlara adil bir temele dayalı olarak belirli miktarda tazminat ödenmesine karar verdiğini vurgulamıştır.

74. Başvuranın kazanç kayıplarına ilişkin taleplerinin, spekülâtif olduğu kanısında olan AİHM, sözkonusu talepleri reddetmiştir. Ayrıca, tespit edilen ihlal ve başvuranın çeşitli yazarlara ve Ali İmren'e borçlu olduğu meblağlar arasında nedensel bir bağ bulamamıştır. AİHM, ilgili dokümanların ve makbuzların mevcut olmadığı durumda, yerel işlemler sırasında Kanat'ın yasal ücretleri hususunda başvuran tarafından talep edilen meblağın haddinden fazla olduğu sonucuna varmıştır. Ayrıca AİHM, başvuranın, bir yayıncı olarak, cezai takibatın kümülatif etkilerinden dolayı bir takım maddi zarara maruz kalmış olması gerektiğini kabul etmiştir. Huzurunda sunulan tüm bilgilerin adil bir değerlendirmesini yapan AİHM, başvurana sözkonusu başlık altında 14,500 Euro tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Manevi tazminat

75. Başvuran, 500.000 Euro manevi tazminat talep etmiştir. Bu bağlamda, özellikle, cezai yargılamalardan dolayı insanların nazarında “terörist” damgası yediğini ve hapis hâlindeyken pek çok zorluğa maruz kaldığını ifade etmiştir. Karşılaştığı ekonomik

zorluklar, evine yapılan baskınlar, aldığı tuhaf telefonlar duygusal sıkıntıya girmesine sebep olduğunu iddia etmiştir.

76.Hükümet, talep edilen miktarı aşırı bulmuştur.

77.AİHM, başvuranın dava şartları içinde belirli bir sıkıntı yaşamış olabileceğinin kabul edilebileceği kanısındadır. Eşitlik temelinde yaptığı değerlendirme sonucunda, başvurana 3.000 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

C.Mahkeme masrafları

78.Başvuran, İngiliz avukatlarının ücret ve harcamaları için toplam 7.861 Sterlin (takriben 11.274 Euro), gerek AİHM’de gerekse ulusal yargılamalar sırasında Türk avukatı Levent Kanat’ın danışma ücreti ve masrafları için 25.798 Dolar (takriben 23.210 Euro) talep etmiştir. Ayrıca, başvuruya desteklerinde Kurt İnsan Hakları Projesi’ne (KİHP) masraf ve harcamaları için 12.592 Sterlin (takriben 18.060 Euro) talep etmiştir.

79.Başvuran, iddialarını desteklemek amacıyla, Levent Kanat’ın masrafları hariç olmak üzere, yazılı belgeler sunmuştur.

80.Hükümet, talep edilen miktara itiraz etmiştir.

81.AİHM, tespit edilen ihlal ve ihlaller bağlamında gerçekten ve gerekli olduğu için yapılan ve miktarı açısından makul olan masrafların 41. madde çerçevesinde tazmin edilebileceği tekrarlar (bkz örneğin, *Şahin – Almanya* [BD], no. 30943/96, § 105, AİHM 2003). Ayrıca, bir AİHS ihlali tespit ettiği durumlarda, AİHM’nin, ihlalin önlenmesi veya tazmini için yerel mahkemelerde yapılan masrafların başvurana ödenmesine karar verebilir (bkz diğerlerinin yanı sıra, *Zimmermann ve Steiner – İsviçre*, 13 Temmuz 1983 kararı, Seri A, no. 66, s. 14, § 36 ve *Hertel – İsviçre*, 25 Ağustos 1998 kararı, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VI, s.2334, § 63).

82.AİHM, bu davanın, detaylı inceleme gerektiren karmaşık olgusal ve hukuki konular içerdiğini not eder. Ancak, çeviri ve idari masraflar hariç, başvuranın talebinin aşırı olduğu ve tam olarak gerekli ve makul olmadığı kanısındadır. Başvuran, yerel mahkemelerde yapılan masraflar bağlamında, bunların gerektiği için ve makul olarak yapıldığını gösteren herhangi bir makbuz veya fatura ibraz etmemiştir.

83.Elindeki bilgi temelinde yaptığı değerlendirmeden hareketle AİHM başvurana AİHM’de yapılan masraflar için 15.000 Euro ödenmesinin makul olduğu kanısındadır.

D.Gecikme faizi

84. AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası’nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE

1.AİHS’nin 7. maddesinin ihlal edildiğine;

2.Başvuranın 3713 sayılı Kanun'un 8 § 2. maddesi çerçevesinde mahkum edilmesi bağlamında AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine;

3.Başvuranın diğer ulusal kanun hükümleri çerçevesindeki mahkumiyetlerine ilişkin şikayetlerinin AİHS'nin 10. maddesi kapsamında veya kitaplarına el konulmasının 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında incelenmesinin gerekli olmadığına;

4.(a) Sorumlu Devlet'in, başvurana, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, aşağıdaki miktarları ödemesine

(i) ödeme tarihinde geçerli olan kur üzeinden yeni Türk Lirası'na çevrilerek 14.500 Euro (on dört bin beş yüz Euro) maddi tazminat;

(ii) ödeme tarihinde geçerli olan kur üzeinden yeni Türk Lirası'na çevrilerek 3.000 Euro (üç bin Euro) manevi tazminat;

(iii) ödeme gününde geçerli olan kur üzerinden Sterlin'e çevrilmek ve başvuran tarafından belirlenen İngiltere'deki banka hesabına yatırılmak üzere mahkeme masrafları için 15.000 Euro (on beş bin Euro);

(iv) yukarıdaki miktarlara uygulanabilecek her türlü vergi;

(b) Yukarıda anılan üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına

5.Başvuranın adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine oybirliğiyle

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 4 Ekim 2005 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S.DOLLE
Sekreter

J.-P. COSTA
Başkan

CEZAI KOVUŞTURMALARIN KRONOLOJİSİ

1. "Kendini Keşfeden Ulus: Kürtler"

05.93 Yayınlanması

27.08.93 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi

20.12.93 3713 sayılı Kanun'un 8 § 2. maddesi uyarınca İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin ("DGM") mahkum etmesi

Ceza: 6 ay hapis; 50.000.000 TL para cezası

Kitaba Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması
05.07.94 Yargıtay'ın onaması
Davanın yeniden açılması
19.04.96 3713 sayılı Kanun'un 8 § 2. maddesi (bundan sonra 8 § 2. madde olarak
anılacaktır) uyarınca İstanbul DGM'nin mahkum etmesi
ceza: 50.900.000 TL para cezası, önceki cezanın askıya alınması.

2. *"Bilimsel metodoloji, Üniversite özerkliği ve demokratik toplum ilkeleri açısından
İsmail Beşikçi davası II – Savunma"*

01.93 Yayınlanması
27.12.93 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi
14.06.94 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği geçici mahkumiyet
Ceza: 6 ay hapis; 100.000.000 TL para cezası (karar metni AİHM'ye iletilmemiştir)
Kitaba Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması
29.12.94 Para cezasının 50.000.000 TL'na indirilmesi ile Yargıtay'ın onaması.

3. *"Bir Aydın, bir örgüt ve Kürt sorunu"*

10.93 Yayınlanması
01.03.94 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi
16.06.94 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği geçici mahkumiyet
Ceza: 6 ay hapis; 100.000.000 TL para cezası (karar metni AİHM'ye iletilmemiştir)
Kitaba Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması
29.12.94 Para cezasının 50.000.000 TL'na indirilmesi ile Yargıtay'ın onaması
Davanın yeniden açılması
24.11.95 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet
Ceza: belirli olmayan bir para cezası (karar metni AİHM'ye iletilmemiştir).

4. *"Kürt Toplumu Üzerine"*

04.93 Yayınlanması
01.03.94 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi
16.06.94 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği geçici mahkumiyet
Ceza: 6 ay hapis; 100.000.000 TL para cezası (karar metni AİHM'ye iletilmemiştir)
Kitaba Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması
29.12.94 Para cezasının 50.000.000 TL'na indirilmesi ile Yargıtay'ın onaması
Davanın yeniden açılması
Ceza: belirli olmayan bir para cezası (karar metni AİHM'ye iletilmemiştir).

5. *"Bilincin yükselişi"*

06.93 Yayınlanması
18.10.93 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi
16.06.94 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet
Ceza: 6 ay hapis; 100.000.000 TL para cezası (karar metni AİHM'ye iletilmemiştir)
Kitaba Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması
29.12.94 Para cezasının 50.000.000 TL'na indirilmesi ile Yargıtay'ın onaması
Davanın yeniden açılması

24.11.95 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet
Ceza: 50.900.000 TL para cezası; halen tutuklu ise başvuranın serbest bırakılması
26.03.96 Yargıtay'ın başvuranın temyizini reddetmesi.

6. *“Bilimsel yöntem, üniversite özerkliği ve demokratik toplum açısından İsmail Beşikçi davası V – Yargıtay’ın onama kararı ve Tashihi karar”*

07.92 Yayınlanması
13.10.93 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi
02.02.94 Ankara DGM'nin Türk Ceza Kanunu'nun 268. maddesi uyarınca verdiği mahkumiyet
Ceza: 9 ay hapis
Kitaplara Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması
27.05.94 Başvuranın temyize gitmesi. Sonraki süreç hakkında AİHM'ye bilgi verilmemiştir.

7. *“Bilimsel yöntem, üniversite özerkliği ve demokratik toplum ilkeleri açısından İsmail Beşikçi davası I – Danıştay davaları, iddianame, esas hakkında mütalaa”*

01.93 Yayınlanması
27.12.93 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi
14.06.94 Ankara DGM'nin davayı reddetmeye ilişkin geçici kararı (karar metni AİHM'ye iletilmemiştir).

8. *“General Muğlalı olayı; otuz üç kurşun”*

03.92 Yayınlanması
05.01.94 Yasal zaman sınırı nedeniyle Cumhuriyet Savcısı'nın takipsizlik kararı

9. *“Bilimsel yöntem, üniversite özerkliği ve demokratik toplum ilkeleri açısından İsmail Beşikçi davası IV – Yargıtay’a başvuru”*

04.93 Yayınlanması
05.01.94 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi
18.10.94 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet
Ceza: 6 ay hapis; 100.000.000 TL para cezası
17.02.95 Para cezasının 50.000.000 TL'na indirilmesi ile Yargıtay'ın onaması
Davanın yeniden açılması
24.11.95 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet
Ceza: 50.900.000 TL para cezası
Kitaplara Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması
19.06.96 Yargıtay'ın başvuranın başvurusunu reddetmesi

10. *“Mahkemelerin açtığı yol”*

04.93 Yayınlanması
10.03.94 yazarın 8. madde kapsamında mahkum edilmesi. İki kitaba Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması. Yasal zaman sınırı sebebiyle başvurana yönelik hiçbir cezai kovuşturma yapılamamıştır.

11. “Kirlenilen kavramlar: bilim, eşitlik, adalet”

09.94 Yayınlanması

23.11.94 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi

20.12.95 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet

Ceza: 100.900.000 TL para cezası

Kitaba Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması

26.05.97 Yargıtay'ın İstanbul DGM'nin kararını bozması.

12. “Hukuksuz adalet”

09.94 Yayınlanması

23.11.94 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi

01.08.95 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet

Ceza: 5 ay hapis; 41.000.000 TL para cezası

26.05.97 Yargıtay'ın İstanbul DGM'nin kararını bozması

12.02.98 Başvurana yönelik yargılamanın İstanbul DGM tarafından 4304 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca üç yıl ertelenmesi.

13. “Kirlenilen Değerler: demokrasi, barış, kardeşlik”

10.94 Yayınlanması

07.12.94 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi

01.08.95 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet

Ceza: 5 ay hapis; 41.666.666 TL para cezası

Kitaplara Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması

27.05.97 Yargıtay'ın İstanbul DGM'nin kararını bozması

12.02.98 Başvurana yönelik yargılamanın İstanbul DGM tarafından 4304 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca üç yıl ertelenmesi.

14. “İşlevsizleşen yasaklar: düşünce yasakları ve dolandırıcılık yasakları”

11.94 Yayınlanması

07.12.94 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi

05.07.95 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet

07.03.96 Yargıtay'ın İstanbul DGM'nin kararını bozması

08.07.96 Ankara DGM'nin 3713 sayılı Kanun'un 8 § 3. maddesi uyarınca verdiği mahkumiyet

Ceza: 26.800.000 TL para cezası

15.07.96 İtiraz edilmediğinden, kararın kesinleşmesi.

15. İsmail Beşikçi tarafından yazılan 14 kitaba yönelik ortak kovuşturma

Kitapların 1991 ve 1992'de yayınlanması

Eylül 1991 ve 1993: Cumhuriyet Savcısı'nın iddianameleri

Belirli olmayan bir tarihte davaların birleştirilmesi

02.07.93 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet

21.03.94 Yargıtay'ın, Ankara DGM'nin kararını bozması

30.06.94 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet

06.12.94 Yargıtay'ın, Ankara DGM'nin kararını bozması
16.02.95 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet
Ceza: 20 ay hapis ve 216.666.666 TL para cezası
Kitaplara Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması
26.10.95 Yargıtay'ın başvuranın başvurusunu reddetmesi
Davanın yeniden açılması
27.12.95 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet
04.03.97 Yargıtay'ın, Ankara DGM'nin kararını bozması
22.05.97 Ankara DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet
21.05.98 Yargıtay'ın, Ankara DGM'nin kararını bozması
21.07.98 Başvurana yönelik yargılamanın Ankara DGM tarafından 4304 sayılı
Kanun'un 1. maddesi uyarınca üç yıl ertelenmesi.

16. "Cop Cumhuriyeti"

10.92 Yayınlanması
19.03.93 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi
02.06.94 İstanbul DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet
Ceza: 82.333.333.TL para cezası
14.12.94 Yargıtay'ın başvuranın başvurusunu reddetmesi

17. "12 Eylül Faşizmi ve PKK direnişi"

11.92 Yayınlanması
15.07.93 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi
16.11.93 Ankara DGM'nin 3713 sayılı Kanun'un 7 § 2. maddesi uyarınca verdiği
mahkumiyet
05.04.94 Yargıtay'ın Ankara DGM'nin kararını bozması
23.06.94 Ankara DGM'nin 3713 sayılı Kanun'un 8 § 1. maddesi uyarınca verdiği
mahkumiyet
Ceza: 2 yıl hapis ve 100.000.000 TL para cezası
Kitaplara Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması
Belirli olmayan bir tarihte Yargıtay'ın Ankara DGM'nin kararını bozması (karar metni
AİHM'ye iletilmemiştir).
24.11.95 Ankara DGM'nin verdiği mahkumiyet (karar metni AİHM'ye iletilmemiştir).
Belirli olmayan bir tarihte Yargıtay başvuranın başvurusunu reddetmiştir (karar metni
AİHM'ye iletilmemiştir).

18. "Boğaziçi işgali- Katledilen madencinin haykıran soluğu"

10.92 Yayınlanması
14.01.93 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi
05.04.94 Ankara DGM'nin 3713 sayılı Kanun'un 7 § 2. maddesi uyarınca verdiği
mahkumiyet
30.09.94 Yargıtay'ın Ankara DGM'nin kararını bozması
20.12.94 Ankara DGM'nin 3713 sayılı Kanun'un 7 § 2. maddesi uyarınca verdiği
mahkumiyet
Ceza: 6 ay hapis; 50.000.000 TL para cezası
Kitaplara Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması

Başvuranın başvuruda bulunma süresini geçirmesinden dolayı belirli olmayan bir tarihte kararın kesinleşmesi.

19. “Koca Çınar: Kürt Bilgesi Musa Anter”

07.93 Yayınlanması

02.12.93 Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesi

16.02.95 İstanbul DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet (karar metni AİHM'ye iletilmemiştir)

Ceza: 6 ay hapis; 50.000.000 TL para cezası

Kitaplara Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca el konulması

Belirli olmayan bir tarihte Yargıtay'ın başvuranın başvurusunu reddetmesi (karar metni AİHM'ye iletilmemiştir)

Davanın yeniden açılması

24.11.95 İstanbul DGM'nin 8 § 2. madde uyarınca verdiği mahkumiyet

Ceza: 50.900.00 TL para cezası, önceki cezanın ertelenmesi.